

L Ö G

2

5. jan.

um breyting á lögum nr. 10 4. apríl 1939, um gengisskráningu og ráðstafanir í því sambandi.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Aftan við 1. gr. laga nr. 10 4. apríl 1939 komi ný málsgrein, svo hljóðandi: Ef gengi sterlingspunds gagnvart dollar breytist, þannig að færri dollarar verði í sterlingspundi en 4.15, skal sölugengi erlends gjaldeyris þó ákveðast þannig, að sölugengi dollars verði kr. $\frac{27.00}{4.15}$ og annars erlends gjaldeyris í samræmi við það.

2. gr.

2. gr. laganna skal orða svo:

1. Skipa skal þriggja manna nefnd, einn eftir tilnefningu hæstaréttar, og sé hann formaður, en hina tvo eftir tilnefningu Alþýðusambands Íslands og Vinnuveitendafélags Íslands, og nefnist hún kauplagsnefnd.

2. Kostnaður við nefndina, þar á meðal þóknun til nefndarmanna, greiðist úr ríkissjóði eftir ákvörðun ráðherra.

3. Nefnd þessi skal, með aðstoð Hagstofu Íslands, gera yfirlit um breytingar á framfærslukostnaði í Reykjavík 1. dag hvers mánaðar frá 1. nóvember 1939, miðað við meðalverðlag mánuðina jan.—marz 1939, eftir grundvallarreglum, sem nefndin setur.

4. Við þennan útreikning skal sleppt broti úr stigi, hálfu eða minna, en annars hækkað í heilt stig.

5. Kaupgjald þeirra, sem um ræðir í 3. gr., skal breytast frá 1. jan. 1940 að telja og síðan 1. apríl, 1. júlí og 1. okt. sama ár, miðað eftir á við meðalverðlag í nóv.—des. 1939, jan.—marz, apríl—júní og júlí—sept. 1940, samkvæmt eftirfarandi reglum.

6. Fyrir hvert stig, sem vísitala kauplagsnefndar hækkar frá grundvellingum jan.—marz 1939 (= 100), skal kaupgjald hækka um 0,5% af kaupinu, ef hækkun vísitölunnar nemur 5 stigum eða meira, en minna en 10 stigum, en fyrir hvert stig, sem vísitalan hækkar þar fram yfir, skal kaupgjald hækka þannig:

1. flokkur 0,8% af kaupi, sem nemur kr. 1,50 eða minna á klukkustund,
2. flokkur 0,7% af kaupi, sem nemur frá kr. 1,51—2,00 á klukkustund, og
3. flokkur 0,55% af kaupi, sem nemur kr. 2,01 eða meira á klukkustund.

7. Kaupgjaldhækkun samkvæmt framansögðu skal þó aldrei nema minna samtals en:

- Í 1. flokki $\frac{3}{4}$ % af kaupgjaldinu fyrir hvert stig vísitölunnar fram yfir 100,
- í 2. flokki $\frac{2}{3}$ % og
- í 3. flokki $\frac{1}{2}$ %.

2 8. Eftirvinnu-, nætur- og helgidagakaup skal bæta upp með sama hundraðs-
5. jan. hluta og venjulegt dagkaup þeirra manna, er fyrir því vinna.

9. Þegar vísitala kauplagsnefndar fer lækandi, skal reikna uppbót á kaup-
gjald eftir vísitölunni samkvæmt framangreindum reglum frá og með byrjun næsta
ársfjórðungs. Þegar vísitalan er komin niður í 105, reiknast engin kaupuppbót.

10. Við ákvörðun kaups eftir reglum þessum skal sleppt broti úr eyri, ef það
nær ekki hálfum, en annars hækkað í heilan eyri.

11. Kaupgjald í herra flokki skal þó aldrei verða lægra en það, sem greitt
er í lægra flokki.

12. Kaupgjald það, er ákveðið hefir verið samkvæmt framansögðu, skal gilda
sem samningur til 1. jan. 1941. Gildir þetta jafnt, þó að í samningum séu ákvæði
um kaupgjaldsbreytingar vegna hækkunar eða lækkunar á framfærslukostnaði eða
gengi. Vilji annarhvor aðili hafa kaupgjald ósamningsbundið frá 1. jan. 1941, skal
hann hafa sagt upp með tveggja mánaða fyrirvara, en eftir þann tíma verður upp-
sagnarfrestur þrjú mánuðir.

13. Heimilt er, með samþykki ríkisstjórnarinnar, að greiða sjómönnum á ófrið-
artímum sérstaka stríðsáhættuþóknun og kaupa handa þeim sérstaka stríðstrygg-
ingu. Áhættuþóknun þessi tekur ekki hækkunum eða lækkunum samkvæmt lög-
um þessum.

14. Félagsdómur sker úr ágreiningi um kaupgreiðslur samkvæmt þessari grein
og 2. málsg. 3. greinar.

3. gr.

3. gr. laganna skal orða svo:

Kaupgjaldsákvæði 2. greinar ná til verkamanna, sjómanna, verksmiðjufólks
og iðnaðarmanna, sem taka kaup samkvæmt samningum milli stéttarféлага og
vinnuveitenda eða kauptöxtum, sem stéttarfélög hafa sett og giltu fyrir gildistöku
laga þessara.

Verði ný stéttarfélög stofnuð þar, sem stéttarfélag var fyrir, skulu félagar
þeirra hafa sama kaup sem áður hefir gilt í þeirri starfsgrein á sama stað, og
tekur kaupið síðan breytingum samkv. 2. gr. Nú hefir ekki áður verið stéttarfé-
lag í starfsgrein hins nýja félags, og skal þá leggja hið upphaflega samnings-
eða kauptaxta kaup félagsins til grundvallar við útreikning á kaupgjaldsbreytingum
samkv. 2. gr.

Nú er kaup greitt að nokkru eða öllu leyti með hlunnindum, svo sem fæði,
húsnæði, aflaverðlaunum, þjóf fé, ágóðahluta o. þ. u. l., eða verk eru unnin í
ákvæðisvinnu, og skal þá taka upp sérstaka samninga um, hvernig kaupgreiðslur
til þeirra manna verði samræmdar ákvæðum þessara laga um kaupgjaldsbreyt-
ingar. Náist ekki samkomulag milli aðila um þessa samræmingu, skal slíkur ágrein-
ingur úrskurðaður af kauplagsnefnd, ásamt einum fulltrúa frá hvorum mál aðila,
sem þeir tilnefna sjálfir, og ræður afl atkvæða.

Þegar kaup er ákveðið fyrir dag, viku, mánuð eða ár, skal kauplagsnefnd
úrskurða ágreining, sem rísa kann um það, hvernig kaupið breytist í samræmi við
breytingar á tímakaupi samkv. 2. gr.

Kaupákvæðanir samkv. 3. og 4. málsg. þessarar greinar teljast ganga í gildi
fyrsta dag þess mánaðar, þegar úrskurðar er heiðzt.

4. gr.

Á eftir 3. gr. laganna koma tvær nýjar greinar, er verða 4. og 5. grein, svo hljóð-
andi:

- a. Á árinu 1940 er óheimilt að hækka launagreiðslur í landinu meira en svarar til 2 þeirrar hækkunar, sem ákveðin er í 2. gr. laga þessara. 5. jan.
- Samningsbundnar greiðslur frá sjúkrasamlögum fyrir unnin störf skulu óbreyttar meðan nógildandi samningar standa, þrátt fyrir það, þótt ákvæði séu í samningunum um breytingar vegna hækkunar eða lækkunar á framfærslukostnaði eða gengi. Samningum þessum má segja upp með þriggja mánaða uppsagnarfresti, þó að lengri frestur hafi verið ákveðinn.
- b. Ríkisstjórninni er heimilt að ákveða í reglugerð verðlagsuppbót á laun embættismanna og annara starfsmanna ríkisins, svo og ríkisstofnana.

5. gr.

Síðasta málsgr. 4. gr. laganna, sem verður 6. gr., fellur niður.

6. gr.

5. gr. laganna fellur niður.

7. gr.

6. gr. laganna fellur niður.

8. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

9. gr.

Þegar lög þessi hafa hlotið staðfestingu, skal fella meginmál þeirra inn í lög nr. 10 4. apríl 1939 og gefa þau út svo breytt.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gjört á Amaliuborg, 5. janúar 1940.

Undir Vor konungleg hönd og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 85 23. júní 1936, um meðferð einkamála í héraði.

3
11. jan.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenberg og

Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

2. málsgr. 56. gr. laganna hljóði svo:

Lögfræðingar þeir, sem stundað hafa málflutning fyrir héraðsdómi sjálfstætt eða sem fulltrúar hæstaréttarmálflutningsmanna minnst 3 ár samfleytt fyrir 1.